

FI lausuntopyyntö VaVa syksy 2017

1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot, sähköposti ja puhelinnumero	Lausunnon käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Sininauhaliitto ry	Patrik Metsätähti	patrik.metsatahti@sininauha.fi		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko ehdotetulla valinnanvapauslailla osaltaan kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Koko väestöä tarkasteltaessa merkittävimmät terveys- ja hyvinvointierot Suomessa muodostuvat työterveydenhuollon piirissä olevien ja työelämän ulkopuolella olevien väestöryhmien välille. Lakiesitys ei vaikuta tähän asetelmaan. Terveys- ja hyvinvointieroja näiden ryhmien välillä voidaan kaventaa parantamalla työelämän ulkopuolella olevien palvelujen tasoa ja saatavuutta. Ottaen huomioon sote-uudistuksen tavoitteet kustannusten hillitsemisestä, ei vaikuta todennäköiseltä tai uskottavalta, että työelämän ulkopuolella oleville tarjottavien palvelujen määrä suhteessa kysyntään tulisi lisääntymään.

Julkisten terveydenhuoltopalvelujen yhdenvertainen saatavuus on jo olemassa olevan lainsäädännön tavoite. Terveydenhuoltolain 6 luvun valinnanvapaus- ja hoitotakuusäännökset velvoittavat yhtäläisesti kaikkia terveydenhuollon järjestäjäkuntia ja -kuntayhtymiä. Alueellisen yhdenvertaisuuden lisääminen edellyttäisi sitä, että lakeja noudatettaisiin kaikkialla yhdenmukaisesti. Yhdenvertaisuus edellyttäisi myös sitä, että kaikkialla olisi saatavilla yhdenveroinen palveluvalikoima. Tavoite nykyistä markkinaehtoisemmasta palvelutuotannosta saattaa entisestään heikentää palveluvalikoiman yhdenvertaisuutta, koska markkinat ohjautuvat niille alueille, joissa on eniten kysyntää.

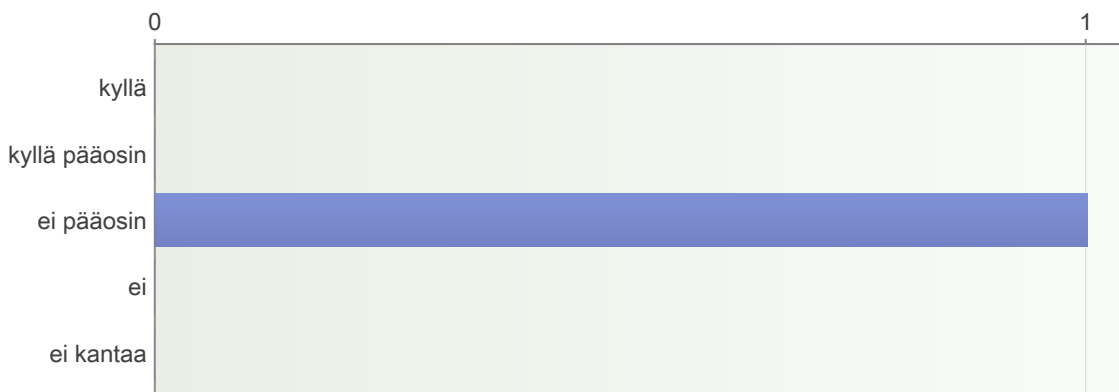
Lakiesityksessä hyvää on se, että se laajentaisi sosiaalihuoltolain 21 §:n mukaisen palveluasumisen valinnanvapautta. Nykyisin henkilön oikeus saada muita kuin kiireellisiä sosiaalipalveluja kytkeytyy hänen kotikuntalain mukaiseen kotikuntaansa. Tämä usein tarpeettomasti estää palveluasumista tarvitsevan ihmisen muuton toiselle paikkakunnalle. Oikeus valita muu kuin oman maakunnan liikelaitos ja oikeus valita asiakassetelillä annettavan palvelun tuottajaksi mikä tahansa yksityinen palveluntuottaja, jonka jokin maakunta on hyväksynyt asiakassetelipalveluntuottajaksi poistaisi kyseisen epäkohdan.

Yksityisille sote-palveluntarjoajille maksettavien korvausten kehityksen voitaneen olettaa noudattelevan normaaleja markkinamekanismeja, ainakin pidemmällä aikavälillä. Kysyttyä palvelua tuotetaan yksityisten yritysten toimesta silloin, jos siitä saatava korvaus kattaa palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset ja yritystoimintaan kannustavan voittomarginaalin. Koska markkinaehtoisuuteen kiinteästi liittyy pyrkimys mahdollisimman suureen voittomarginaaliin, ostetun palvelun laatu ja siihen käytetyt resurssit lasketaan yritysten toimesta matalimmalle tasolle, jolla ostaja on valmis palvelun edelleen maksamaan. Näistä periaatteista palveluntuottajayritys poikkeaa lähtökohtaisesti vain silloin, kun tälle tarjoutuu mahdollisuus tulevaisuudessa päästä hyötymään epätäydellisestä kilpailusta, esimerkiksi määräävästä markkina-asemasta. Tämän huomioiden mm. lakiluonnoksen 63 §:n säännökset korvaamisen yleisistä periaatteista vaikuttavat tarpeettomilta. Pykälän mukaan ”palveluntuottajalle maksettavien korvausten on kannustettava tehokkaiisiin palveluihin sekä edistettävä väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä toimintakyvyn ylläpitämistä. Korvausten on

tuettava sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen vaikuttavuustavoitteita, asiakkaiden valinnanvapautta ja maakuntatalouden kestävyttä”. Pykälässä esitetyt tavoitteet ovat sellaisia, jotka palvelunjärjestäjän on toiminnassaan ja sopimuksia tehdessään huomioitava jo muusta lainsäädännöstä johtuen. Maksettavilla korvauksilla ei missään tilanteessa yksin voida olettaa olevan ominaisuutta, jotka näiden tavoitteiden saavuttamiseen kannustaisivat tai mainittuja tavoitteita tukisivat. Siksi säännöksestä olisi todennäköisesti enemmän haittaa kuin hyötyä lakiin liittyvien tulkintakysymysten ratkaisemisessa. Lakikielen tulisi oikeusministeriön laatiman lainkirjoittajan oppaankin mukaan olla selkeää, johdonmukaista ja täsmällistä. Mielestämme lakiehdotus ei vastaa näihin vaatimuksiin. Erityisen huonosti lakiesitys vastaa hallituksen kärkihankkeen tavoitteisiin normien purkamisesta.

5. 2. Edistääkö valinnanvapauslakiluonnos tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

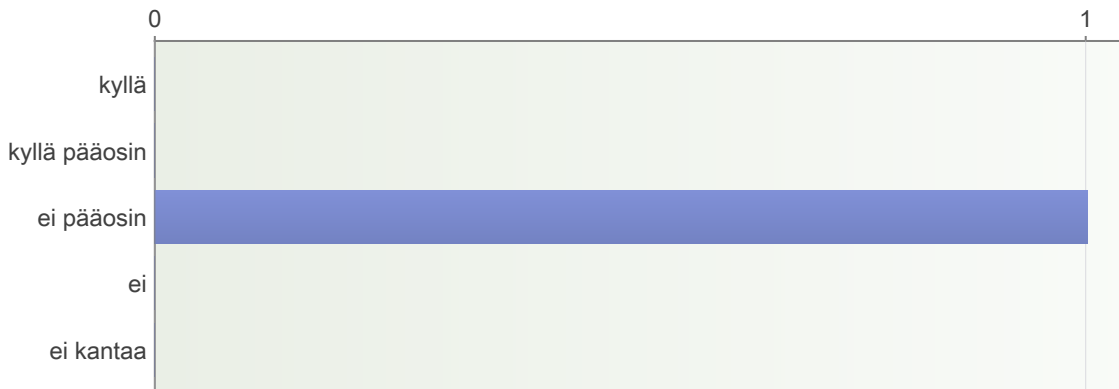
- Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet on jo nykyisessä lainsäädännössä pyritty maksimoimaan. Nykylainsäädännön mukaan kaiken sosiaalihuollon ja terveydenhuollon tulisi lähtökohtaisesti tapahtua yhteisymmärryksessä asiakkaan kanssa hänen toivomuksiaan kunnioittaen. Asiakkaalla on laaja valinnanvapaus perusterveydenhuollossa. Sosiaalipalvelujen osalta asiakkaan vaikutusmahdollisuudet lisääntyisivät, jos asiakkaalla aidosti on jatkossa oikeus valita asiakassetelipalveluntuottaja kaikista jonkin maakunnan hyväksymistä palveluntuottajista, eikä tätä oikeutta myöhemmin rajoiteta. Myös ehdotus maakunnan velvollisuudesta ylläpitää julkista palveluntuottajaluetteloa internetissä omalta osaltaan edistää tiedonsaantia ja siten mahdollisesti vaikuttamismahdollisuuksia. Nämä asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia lisäävät uudistukset olisi helposti toteutettavissa pienin muutoksin ja lisäksi nykyilainsäädäntöön.

Lakiuudistusta on sitä valmistelevien poliittisten toimijoiden ja virkamiestahojen toimesta voimakkaasti markkinoitu ajatuksella, että se merkittävästi edistäisi asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia. Lakiluonnoksen tekstin valossa kyseinen markkinointi vaikuttaa harhaanjohtavalta. Lakiluonnos itsessään on ammattilaisellekin vaikeaselkoinen, ja koska sen harvoin asiakkaan oikeuksia koskeviin säädöksiin on varattu erilaisia poikkeamis- ja rajoitusvaltuuksia maakunnalle tai lainsäätäjälle, on oletettavaa, että asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia säätelevä normikokonaisuus tulevaisuudessa muodostuu hyvin monimutkaiseksi. Tämä on omiaan heikentämään asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia. Kansalaisen oikeuksien tulisi olla

mahdollisimman helposti selvitettävissä lakitekstistä.

7. 3. Antaako lakiluonnos asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

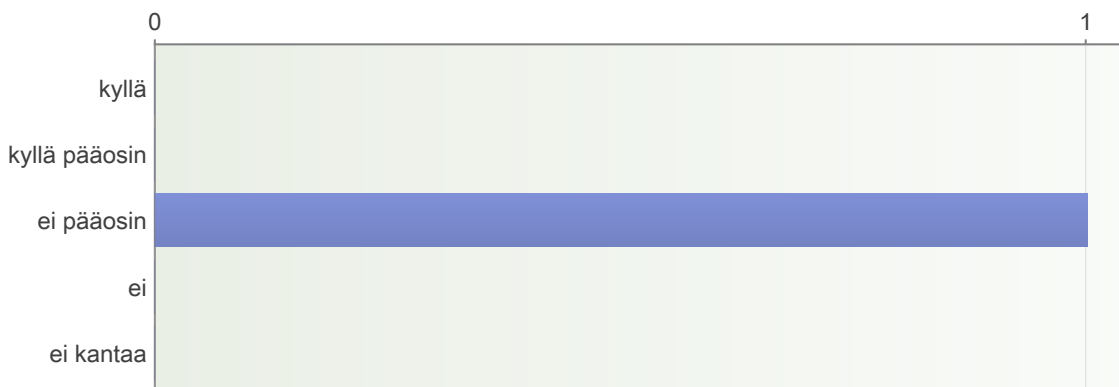
8. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Suomalaisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestelmän ja lakiluonnoksen valossa tarkasteltuna ajatus omaan tilanteeseen sopivimmasta palvelusta tuntuu erikoiselta. Uudenkin lain mukaan asiakkaan erikoissairaanhoidon tai sosiaalihuollon tarve arvioitaisiin viranomaisen toimesta. Kun asiakkaan palvelutarve on arvioitu, hänen kanssaan tehdään suunnitelma hänelle myönnettävistä palveluista. Jos palveluntuottajat noudattavat lakia ja maakunnan kanssa tehtyjä sopimuksia, pitäisi jokaisen asiakassuunnitelman mukaista palvelua tuottavan tahon palvelun sisällöltään olla asiakkaan näkökulmasta yhtä sopiva. Ainoastaan palvelun tuottamisen maantieteellinen sijainti tai palveluun pääsyn ajankohta voisivat tällöin tehdä jostain palvelusta sopivamman kuin toisen palveluntarjoajan vastaavasta palvelusta. Lakiluonnos ei millään tavoin takaa sitä, että palveluverkosto tulisi maantieteellisesti kattavammaksi tai hoitojonot lyhenisivät.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko lakiluonnoksen perusteella asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteen sovitettuja palveluja?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Myös palvelujen yhteensovittaminen on jo nykyisen lainsäädännön keskeinen tavoite. Terveystieteellisen lain 32 §:ssä säädetään kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöstä ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden velvollisuudesta osallistua palvelutarpeen arviointiin ja asiakassuunnitelman laadintaan sellaisten sosiaalihuollon asiakkaiden kohdalla, jotka tarvitsevat terveydenhuollon palveluja. Lain 50 a §:ssä säädetään Terveydenhuollon ja sosiaalihuollon päivystysyhteistyöstä. Vastaavia säännöksiä on sosiaalihuoltolaissa. Samoin on säädetty sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden velvollisuudesta ilmoittaa sosiaali- tai terveydenhuollon palveluja tarvitsevista asiakkaista. Sekä sosiaali- että terveydenhuoltolaissa ovat säännökset, joiden mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa tai kun asiakas muutoin tarvitsee sekä sosiaali- että terveydenhuollon palveluja on sovellettava niitä sosiaali- ja terveydenhuollon säännöksiä, jotka asiakkaan edun mukaisesti parhaiten turvaavat tuen tarpeita vastaavat palvelut ja lääketieteellisen tarpeen mukaisen hoidon.

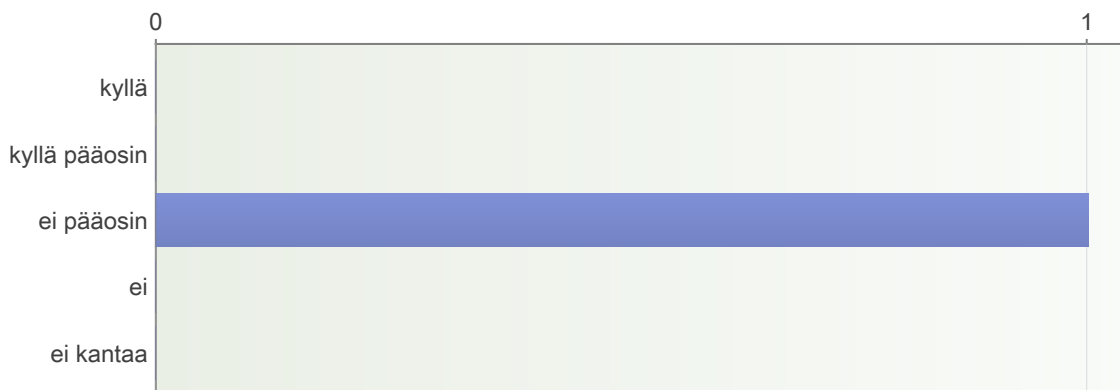
Palvelujen yhteensovittamista koskevat säännökset lakiluonnoksessa ovat melko epäkonkreettisia. Lakiluonnoksessa tai sen perusteluissa on hyvin vähän täsmennetty mitä velvollisuuksia maakunnan vastuu palvelujen yhteensovittamisesta pitää sisällään. Kun termille 'yhteensovittaminen' ei ole määritelty täsmällistä juridista merkityssisältöä on vaikeaa arvioida, mitä liikelaitoksen tulisi esimerkiksi tehdä suoriutuakseen lakiluonnoksen 36 §:n mukaisesta huolehtimisvelvollisuudestaan. Pykälän mukaan: "Liikelaitoksen on huolehdittava palvelujen yhteensovittamisen edellyttämästä yhteistyöstä palveluntuottajien välillä." Palvelujen yhteensovittamisvastuun luulisikin käsiteellisesti sisältyvän maakunnan ja liikelaitoksen järjestämisvastuuseen.

Hyvää palvelujen yhteensovittamista koskevissa pykälissä on se, että 35 §:ssä on mainittu laaja-alaisesti palveluja tai erityistä tukea tarvitsevat ihmiset ja se, että heihin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten asemaa ei muuten ole lakia luonnosteltaessa juuri huomioitu. Aiempaan esitysluonnokseen oli kirjattu seuraava virke, johon myös perustuslakivaliokunta lausunnossaan PeVL 26/2017 viittasi: "Myös heikoimmassa asemassa olevien ihmisten ja ryhmien tilanne on arvioitava lakiehdotuksen vaikutusten näkökulmasta." Tällaista vaikutusarviota ei ymmärtääksemme ole lainvalmistelijan toimesta laadittu.

Velvollisuus sosiaalialan ammattilaisista koostuvan työryhmän muodostamiseksi sote-keskusten yhteyteen on hyvä ehdotus. Sosiaalihuollon roolia terveydenhuollon kentällä tulisi vahvistaa tällaisin konkreettisin muutoksin lainsäädäntöön siinäkin tapauksessa, että sote-uudistuksen lakiehdotuksia ei saateta voimaan.

11. 5. Turvaako lakiluonnos palvelujen horisontaalisen ja vertikaalisen integraation?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

-

Jos palvelujen integraatiolla tarkoitetaan sote- ja maakuntauudistuksesta 2.3.2017 annetun lakiluonnoksen sivulla 156 esitetyllä tavalla sitä, että palvelujen järjestäminen tapahtuu horisontaalisesti (sosiaali-/terveydenhuollon palvelut) sekä vertikaalisesti (perus-/erityispalvelut) yhden järjestäjätahon toimesta, tuolloin palvelut ovat jo integroituneita, koska sote-palvelujen järjestäminen on laajasti kunnan tai järjestämisestä vastaavan kuntayhtymän vastuulla. Tällä määritelmällä lakiluonnos ei turvaa eikä edistä palvelujen integraatiota. Ehdotettu sote-lainsäädäntö sen sijaan integroisi kuntien järjestämisvastuita.

Jos integraatiolla viitataan eri palvelujen yhteensovittamiseen asiakkaan näkökulmasta, vastauksemme on sama kuin kysymykseen 4. Sosiaali- ja terveydenhuollon välille varmasti tarvitaan nykyistä enemmän yhteistyötä ja vuoropuhelua, mutta tätä pystyttäneen edistämään myös nykyistä lainsäädäntöä ja nykyisiä käytäntöjä kehittämällä. Lakiuudistuksella tavoitellaan yksityisen palvelutuotannon lisäämistä julkisen palvelutuotannon kustannuksella. Oletettavasti palvelujen integraatio on vaarassa heikentyä ainakin paikoitellen, jos välimatka palvelutuotantoa koskevan päätöksenteon ja palvelun kohteen välillä entisestään kasvaa.

13. 6. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

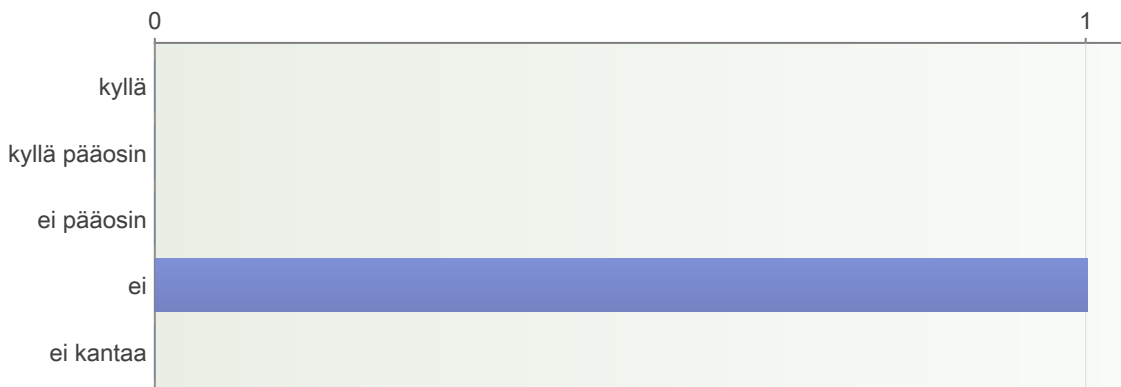
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laki antaisi maakunnille tulkinnanvaraisen ja monin osin vasta oikeuskäytännön ja myöhemmän lainsäädännön tuella muotoutuvan välttämättömän juridisen taustan järjestämisvastuun toteuttamiselle. Se, onko maakunnilla riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen, riippuu monista muistakin asioista kuin lainsäädännöstä, erityisesti se riippuu maakuntien käytössä olevista resursseista.

15. 7. Edistääkö lakiluonnos toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

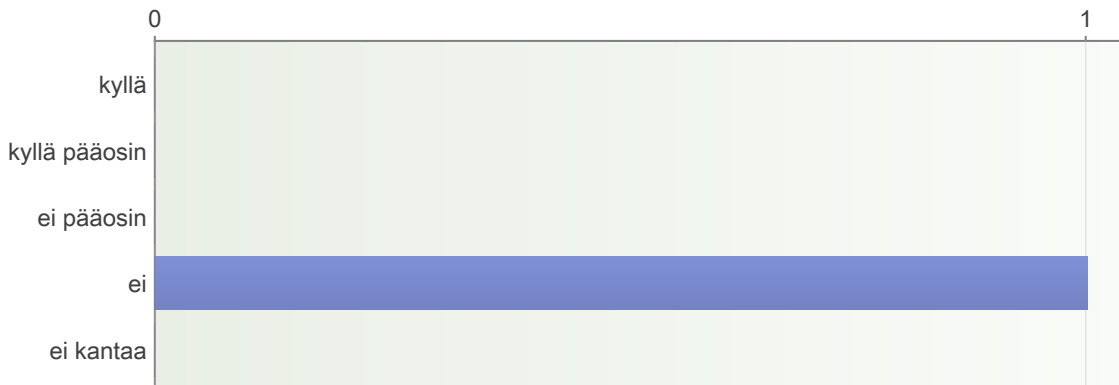
Vastaajien määrä: 1

- Tulisi kysyä: mahdollistaako lakiluonnos toimintatapojen muutoksia ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, joita voimassa oleva lainsäädäntö estää? Lakiluonnoksen tekstistä tai sen perusteluista ei selviä, miten muutos palveluinnovaatioiden käyttöönottoa nykyiseen verrattuna edistäisi. Aiemmissa valinnanvapauslakiluonnoksessa on esitetty innovaatioita edistävänä mm. se, että hankinnat jäisivät aiempaa enemmän hankintalain soveltamispiirin ulkopuolelle. Kyseinen innovaatioiden ja hankintalain välistä suhdetta koskeva päättelyketju vaatisi kuitenkin tarkempia perusteluja. Hankintalain ja sen uudistusten yhtenä keskeisimpänä tarkoituksena ja tavoitteena on ollut nimenomaan innovaatioiden käyttöönoton edistäminen.

Merkittävä puute uudistuksen valmistelussa on ollut sosiaalityön ja erityisesti kansalaislähtöisen sosiaalisen toiminnan asiantuntemuksen laiminlyönti. Valmisteluasiakirjoista käy ilmi, ettei erilaisia sosiaalityön piirissä synnytettyjä aiempia innovaatioita, kuten rakenteellista sosiaalityötä, yhdyskuntatyötä, yhteisötyötä, yhteisösosiaalityötä, inklusiivityötä, osallisuustyötä (kuin rajatusti), kaupunkisosiaalityötä, community work'iä tai lähiökehittämistä tunneta. Lainsäädännöllä tulisi luoda mahdollisuuksia ns. radikaalille sosiaalityölle, vaihtoehtoisille ratkaisuille tai esimerkiksi maaseudulla luontaisten yhteisöjen hyödyntämiselle. Ajetellaanpa esimerkkinä vaikka haja-asutusaluetta, jossa ei ole juuri mitään palveluiden tuottajaa. Pitäisikö huumeriippuvuudesta kärsineen, ajoittain mielenterveyden häiriötä kokevan vankilasta vapautuneen mennä kaupunkiin saamaan palveluita vai voisiko paikallisista lähiyhteisöistä löytyä tukirakenne, jolle maakunta ohjaisi tarvittavan rahoituksen sosiaalihuollon budjeteistaan? Uudistuksessa uhkana onkin kansalaisjärjestölähtöisten sosiaalisten innovaatioiden kuihtuminen ja kuolema, mikäli maakunnat eivät näe tällaisten toimintojen arvoa samoin kuin monet kunnat nykyisin näkevät.

17. 8. Antaako valinnanvapauslakiluonnos yhdessä muun maakunta- ja sote-uudistuksen kanssa riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

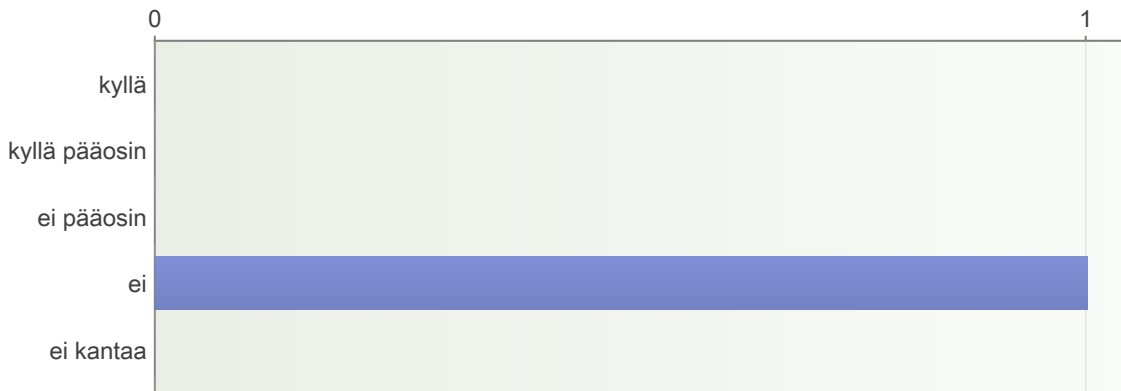
18. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiuudistus itsessään ei anna ainakaan riittäviä edellytyksiä 3 miljardin euron tavoitteen saavuttamiselle. Sekin, edistäisikö uudistus ylipäättään kustannuskehityksen hillitsemistä vaikuttaa hyvin epävarmalta. Lain valmistelun yhteydessä on esitetty lähinnä hahmotelmanomaisia ja ylimalkaisia laskelmia siitä, miten uudistus hillitsisi kustannusten kasvua. Koska lakiuudistus oletettavasti aiheuttaa epävarmuutta palvelujärjestelmän toimintaan ja ihmisten ainakin uudistuksen alkuvaiheessa on aiempaa vaikeampaa saada selvyttä oikeuksistaan, on mahdollista että se tulee heijastumaan arvaamattomina kustannuksina sekä erityisesti heikoimmassa asemassa olevien ihmisten hoitopääsyaikojen pidentymisenä.

19. 9. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuluista. 9a. Turvaavatko maakunnan liikelaitoksen suoran valinnan palvelujen tuotantoa koskevat säännökset (mm. 16 §) palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kaikissa olosuhteissa?

Vastaajien määrä: 1

20. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pelkällä lainsäädännöllä ei palvelujen yhdenvertaista saatavuutta voida turvata. Jos voitaisiin, palvelut olisivat yhdenvertaisesti saatavissa jo nykyisin.

21. 9b. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty sote-keskuksen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

22. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Jokaisessa sosiaali- ja terveyskeskuksessa tulisi olla päihde- ja mielenterveystyön asiantuntemusta ja koulutettuja sosiaalityön ammattilaisia; sosiaalityöntekijöitä, sosionomeja tai sosiaaliohjaajia.

23. 9c. Onko lakiluonnoksen 18 §:ssä säädetty suunhoidon yksikköjen lakisääteinen palveluvalikoima sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

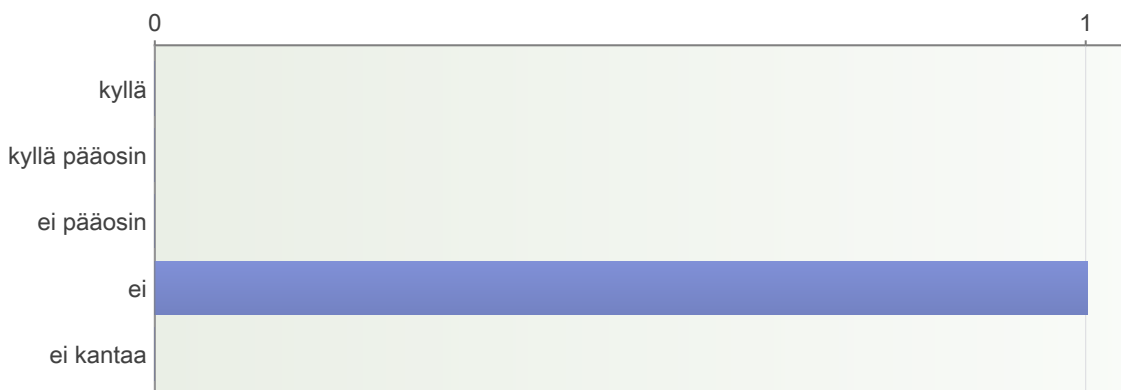

24. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

25. 9d. Onko lakiluonnoksen 18 § sote-keskuksen suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

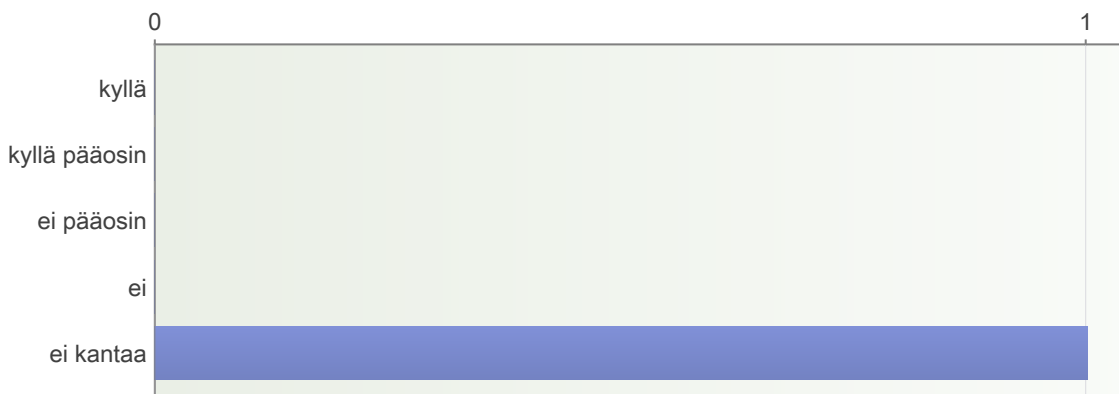
26. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat palvelut?

Vastaajien määrä: 1

- Päihde- ja mielenterveyspalveluja ei ole esityksessä huomioitu. Vähimmilläänkin nämä palvelut tulisi säätää niiden palveluiden joukkoon, joiden konsultaatio ja avopalveluja sote-keskuksissa on oltava. Näitä palveluja tarjoaisivat sosiaalialan ammattilaiset, joilla on päihdetyön erityisosaamista, kuten sosiaalityöntekijät ja sosionomit sekä päihde- ja mielenterveystyöhön erikoistuneet lähi- ja sairaanhoitajat.

27. 9e. Onko lakiluonnoksen 18 § suunhoidon suoran valinnan palveluista riittävän selkeä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat suoran valinnan palvelujen piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin muihin kuin suoran valinnan palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

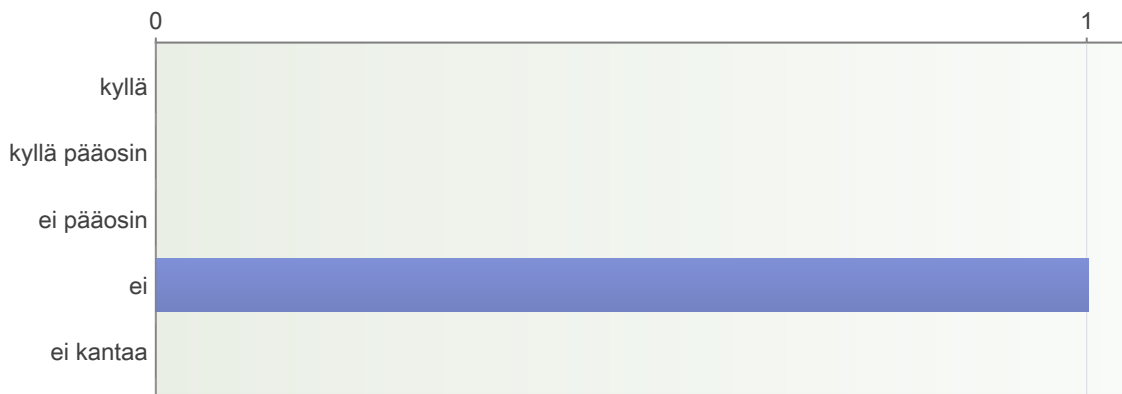

28. Jos ei, niin miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla määritellään tarkemmin suunhoidon yksiköissä tuotettavat palvelut?

Ei vastauksia.

29. 9f. Ovatko säännökset (mm. 18 § ja 37 §) sosiaalihuollon osalta tarkoituksenmukaisia ja riittäviä?

Vastaajien määrä: 1

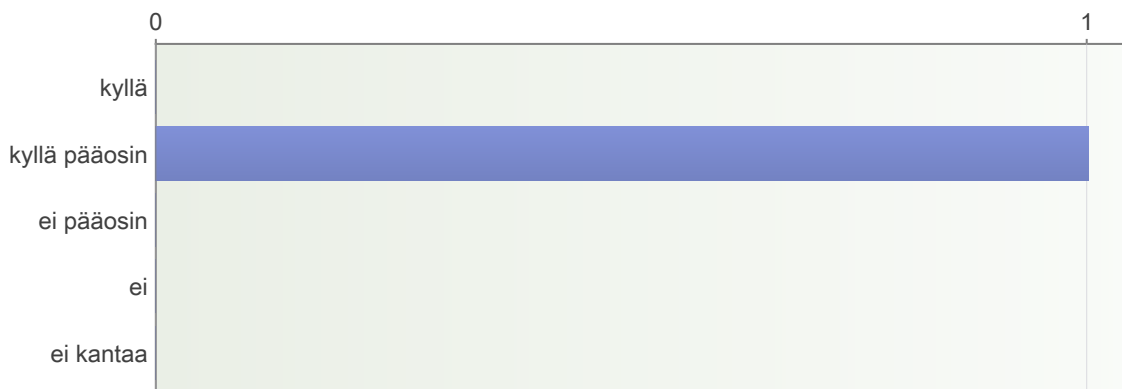
30. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lakiluonnoksessa suoran valinnan palveluihin on sisällytetty ainoastaan sosiaalihuollon neuvonta ja ohjaus. Tämä ei ole riittävä. Sote-keskusten yhteydessä tulisi työskennellä sosiaalityöntekijöitä, joilla olisi oikeus tehdä ainakin lyhytaikaisia asiakkaan tarvitsemia palveluja koskevia päätöksiä.

31. 10. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos. 10a. Antaako lakiluonnoksen 21 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitos?

Vastaajien määrä: 1

32. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

33. 10b. Entä antaako lakiluonnoksen 22 ja 23 § asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita liikelaitoksen palveluyksikkö/yksiköt?

Ei vastauksia.

34. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

35. 11. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 11a. Onko lakiluonnoksen 24 §:ssä säädetty asiakasseteli sisällöltään ja laajuudeltaan tarkoituksenmukainen?

Ei vastauksia.

36. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

37. 11b. Onko maakunnan liikelaitoksella 24 §:n 2 ja 3 momentissa säädettyjen rajausten perusteella edellytykset turvata riittävät palvelut kustannustehokkaalla tavalla?

Ei vastauksia.

38. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

39. 11c. Onko lakiluonnoksen 24 §:n sääntely riittävä erikoissairaanhoidon valtakunnallisen ja alueellisen palvelujärjestelmän turvaamisen näkökulmasta?

Ei vastauksia.

40. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

41. 11d. Ovatko asiakasseteliä koskevat säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Ei vastauksia.

42. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Varsinkin luonnoksen 24 §:n 2. momentti maakunnan oikeudesta asiakassetelin käytön rajaamiseen on asiakkaan oikeusturvan kannalta liian epätasällinen. Ja tulisi todennäköisesti johtamaan hyvin sekalaisiin maakuntien tulkintoihin siitä, mikä on välttämätöntä palvelukokonaisuuksien toimivuuden tai kustannustehokkuuden näkökulmasta.

43. 11e. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun toteuttamisen näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

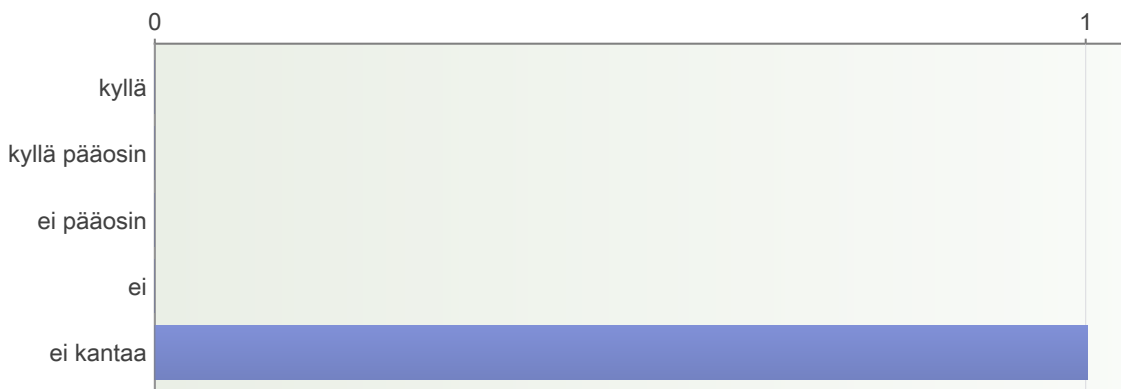

44. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

45. 12. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

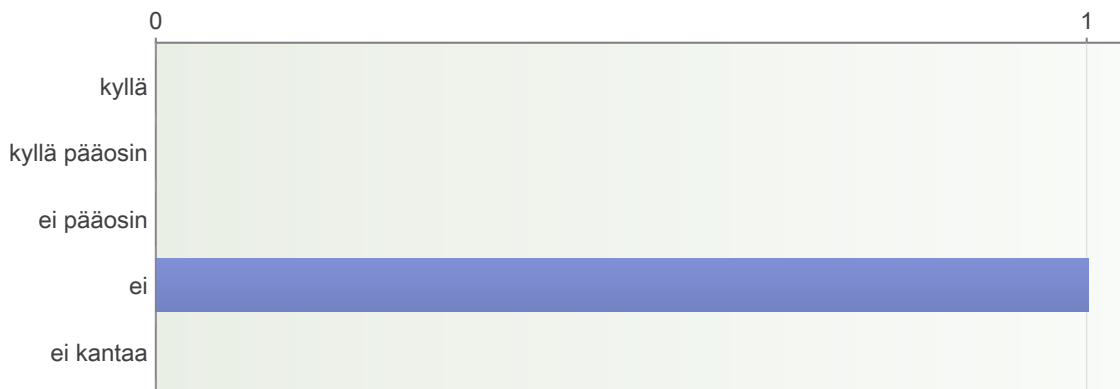

46. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

47. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin asiakkaan neuvonnasta ja ohjauksesta sekä palvelutarpeen arvioinnista. Lisäksi lakiluonnoksen 5 §:ssä säädettäisiin asiakkaalle tehtävästä yhdestä asiakassuunnitelmasta. Turvaavatko säännökset riittävän hyvin asiakkaan oikeudet sekä palvelujen toteuttamisen asiakkaan tarpeita vastaavasti?

Vastaajien määrä: 1

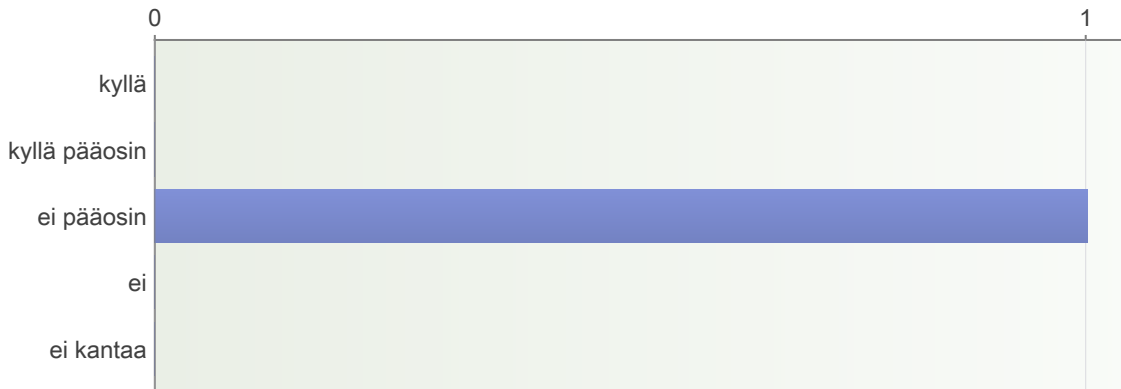
48. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- 7 luvun säännökset sisältävät runsaasti erilaisia huolehtimis- ja yhteistyövelvoitteita maakunnan liikelaitokselle. Sisällöltään nämä vastuut ja velvollisuudet jäävät varsin avoimiksi. Lainsäätäjän olisi ehkä hyvä tarkemmin harkita, miten paljon lakiin kannattaa kirjata säännöksiä, joiden mukaan oikeuden tai vastuun kohteena oleva toimija "voi" tehdä jotain. Tämänlaiset kirjaukset, jotka oikeuksien ja velvollisuuksien asettamisen sijaan voidaan tulkita enemmänkin lainsäätäjän toiveita tai ehdotuksia ilmentäviksi, saattaisi usein olla syytä jättää lain perusteluteksteihin. Luvun säännökset myös vaikuttavat toistavan lakiluonnoksen muista osista tai muusta lainsäädännöstä johdettavissa olevia asioita. Suoraan sosiaalihuoltolaista on johdettavissa esimerkiksi se, että sosiaalihuollon palvelua tarvitsevilla ihmisillä voi hakeutua palvelutarpeen arvioinnista vastaavaan liikelaitoksen palveluyksikköön ilman sosiaali- ja terveystieteiden tai suunhoidon yksikön antamaa ohjausta.

49. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palveluntuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 14a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

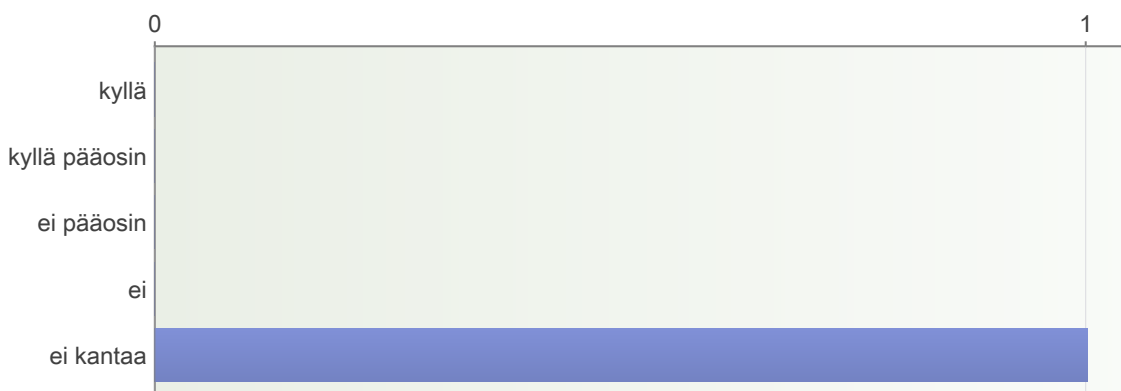
50. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Pienten palveluntuottajien, ammatinharjoittajien ja yhdistysten asema uhkaa jäädä uudistuksessa heikoksi. Maakunnan korostunut valta päättää esimerkiksi hankinnassa edellytettävästä liiketoiminnan määrästä on uhka pienille toimijoille. Uhka palvelutuotannon keskittymisestä on todellinen. Myös vaatimus Kanta- ja Kansayhteensopivista tietojärjestelmistä on kohtuuton pienyrityksiä ja pienimpiä järjestöjä kohtaan.

51. 14b. Varmistaako hallintopäätöstä ja ehtojen asettamista koskeva sääntely (42 §) riittävät mahdollisuudet maakunnan järjestämisvastuun toteuttamiseen.

Vastaajien määrä: 1

52. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

53. 14c. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

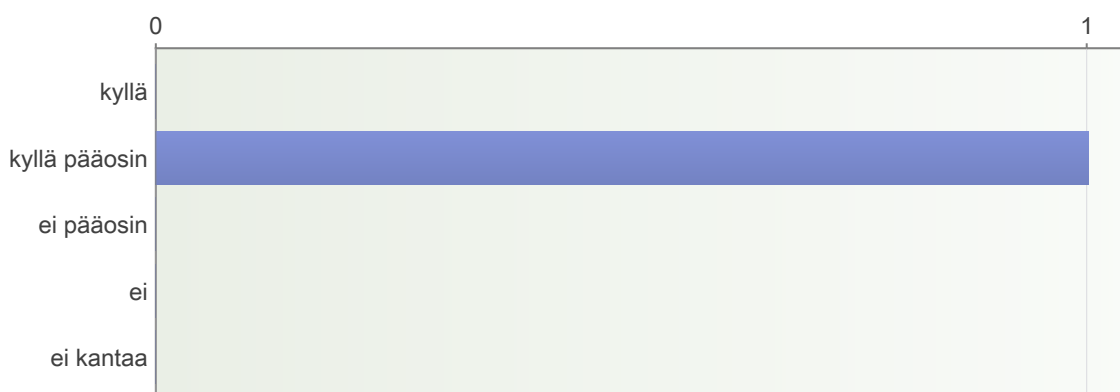

54. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

55. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palveluntuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset lakiluonnoksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

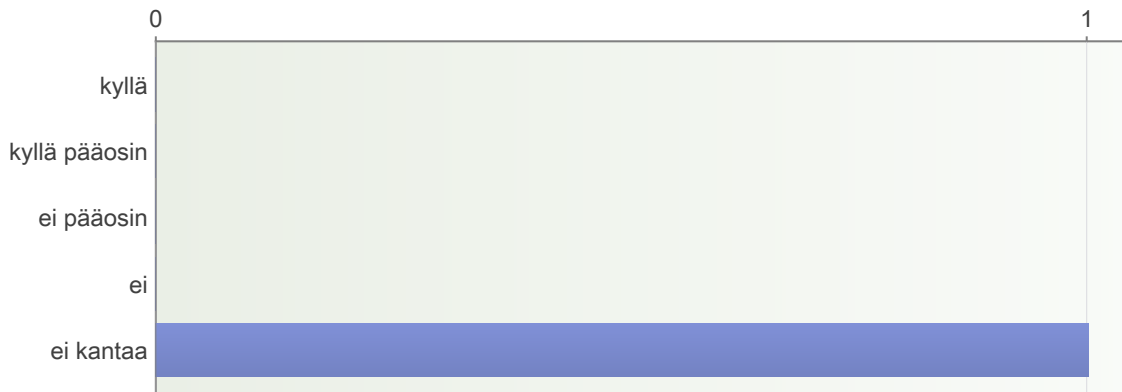
56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

57. 16. Lakiluonnoksen 10 luvussa säädettäisiin palveluntuottajalle suoritettavista korvauksista.

16a. Ottavatko sote-keskuksen kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat tekijät riittävästi huomioon asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niiden aiheuttamat kustannukset?

Vastaajien määrä: 1

58. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

59. 16b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

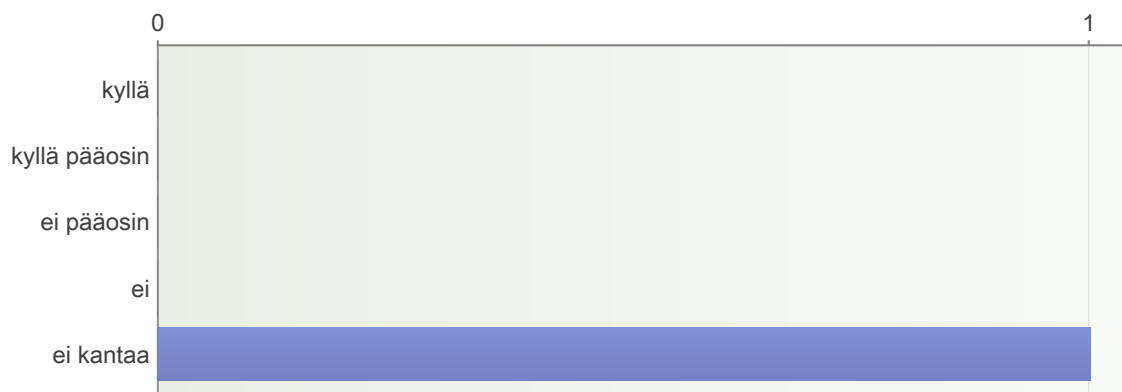

60. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

61. 16c. Turvaavatko säännökset maakunnan liikelaitoksen sote-keskukselle ja yksityisen tuottajan sote-keskukselle yhdenvertaiset toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

62. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

63. 17. Lakiluonnoksen 12 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. 17a. Turvaavatko 85 §:n mukaiset asiakasseteliä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

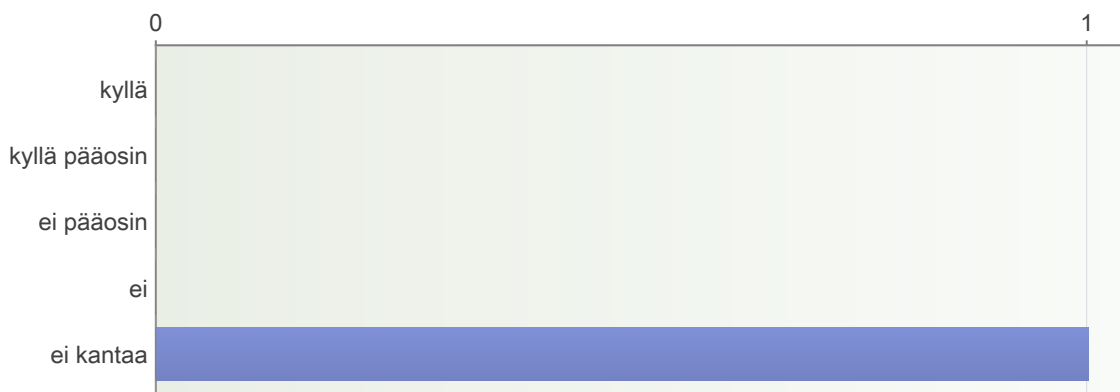

64. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

65. 17b. Turvaavatko 86 ja 88 §:n mukaiset sote-keskusta koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

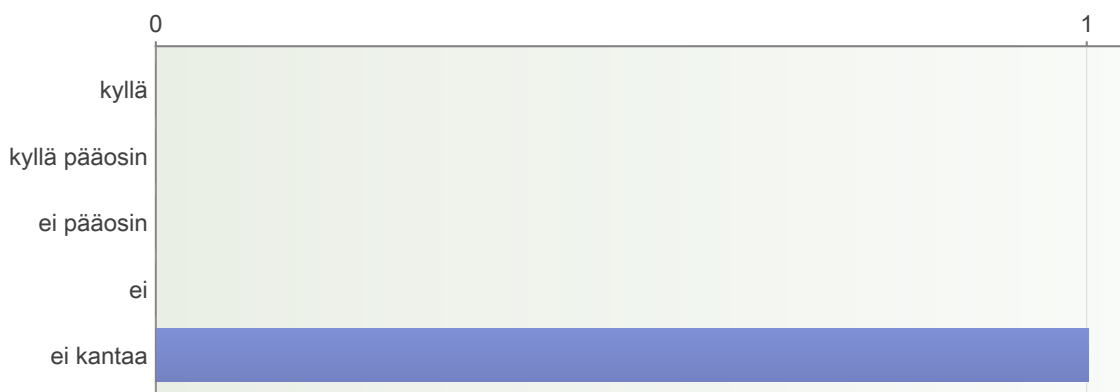

66. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

67. 17c. Turvaavatko 87 ja 89 §:n mukaiset suunhoidon yksiköitä koskevat siirtymäsäännökset palvelujen saatavuuden siirtymävaiheessa?

Vastaajien määrä: 1

68. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

69. 17d. Turvaako esitys sosiaali- ja terveystalouden yksityisten tuottajien toimintaedellytykset?

Vastaajien määrä: 1

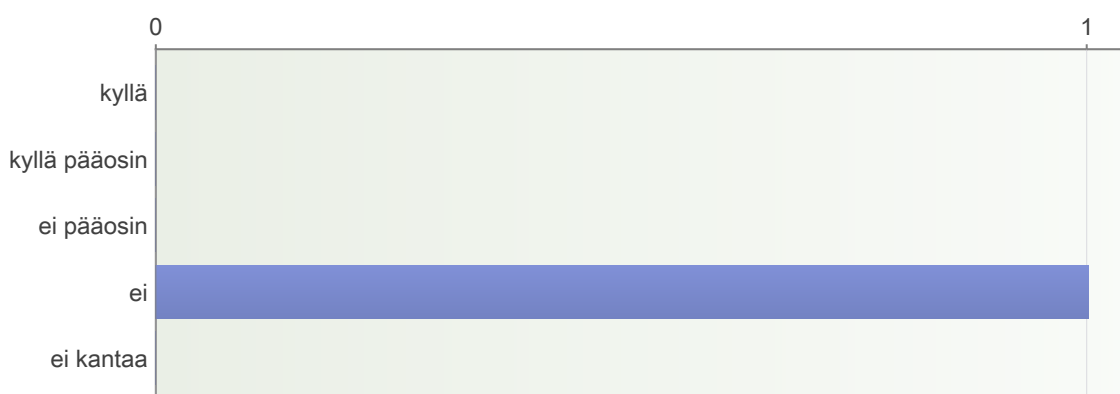

70. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

71. 17e. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajina?

Vastaajien määrä: 1

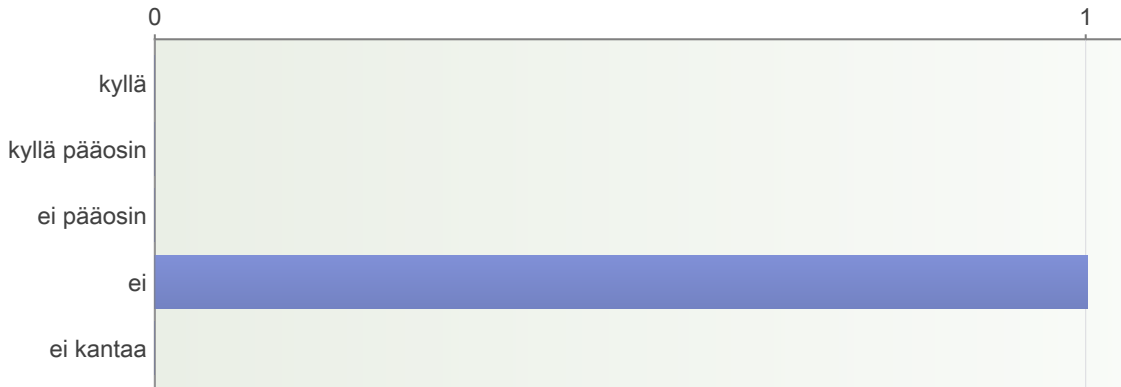

72. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

73. 18. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

74. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusten arviointi on suurelta osin jätetty palveluseteli-/valinnanvapauskokeilujen varaan, joista tähän mennessä saatu tietoaineisto on riittämätön. Etenkään heikoimmassa asemassa olevien, monenlaisia sosiaali- ja terveyspalveluja tarvitsevien, kuten päihde- ja mielenterveysongelmista kärsivien ihmisten asemaan kohdistuvia vaikutuksia ei ole arvioitu.

75. 19. Miten arvioisitte uudistuksen vaikuttavan oman organisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Sininauhaliiton pienten palveluntuottajajärjestöjen asema on uhattuna, koska vielä ei ole tiedossa, millä toimenpiteillä turvataan pienten ja järjestölähtöisten palveluntuottajien asema jatkossa. Pienille järjestöille myös investointi Kanta- ja Kansa-yhteensopiviin tietojärjestelmiin voi olla käytännössä mahdotonta, mikä saaattaa estää niitä toimimasta jatkossa palveluntuottajana. Sininauhaliiton jäsenyhteisöissä on myös paljon toimijoita, joiden liikevaihdossa on sekä maakuntien vastuulle siirtyviä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita, että kuntien vastuulle jääviä syrjäytymistä ehkäiseviä ja terveyttä edistäviä toimintoja kuten päiväkeskukset. Järjestöjen talous on riippuvainen kaikista toiminnoista ja yhden toimintamuodon putoaminen pois voi pakottaa lopettamaan koko toiminnan.

76. 20. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Luonnos on paikoin epätasaisesti ja osin tarpeettoman väljästi kirjoitettu. Se jättää lain soveltamiselle ja tulkitsemiselle monin kohdin liiaksi harkinnanvaraa. Laissa esiintyy myös tautologiaa ja tarpeettoman tuntuisia muusta lainsäädännöstä johdettavissa olevia asioita. Osittain puutteet saattavat johtua kiireestä, jolla lakia on valmisteltu. Norminpurkuhankkeesta on sote-valmistelun yhteydessä täysin vaiettu, samoin eri sääntelyvaihtoehdoista ehdotetulle lakipaketille. Valtaosa kansalaisen asemaan ja oikeuksiin suoranaisesti vaikuttavista lakiluonnosten sote-säännöksistä olisi säädettävissä esitettyä keveämmin normiuudistuksin.

Sote-uudistuksen ehdotetussa lainsäädännössä aiheuttaa tulkinnanvaraisen ja epäselvän kieliasun lisäksi tulkintaongelmia lakikokonaisuuden systemaattisen epäjohtonmukaisuus. Kansanvallan ja demokratian toteutumisen turvaamiseksi perustuslakiin kohdistuu korostettu vaatimus johdonmukaisuudesta. Kuitenkaan maakunnan itsehallinnollisesta asemasta ei oltaisi säätämässä perustuslaissa. Ottaen huomioon, että maakunnat jatkossa olisivat niille kuuluvien tehtävien puolesta paljon merkittävämpiä itsehallinnollisia toimijoita kuin kunnat, edellyttäisi johdonmukaisuusvaatimus maakuntien itsehallinnollisen aseman vahvistamista perustuslain tasolla. Lakiluonnosten mukaisten uudistusten jälkeen Suomen hallitusmuodosta ei enää saisi oikeaa kuvaa perustuslakia lukemalla.

77. 21. Yksilöidyt muutosehdotukset lakiluonnokseen.

Ei vastauksia.